

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, petek 11. novembra 1938

Cena posamezni številki din 1'50

Belgija bo uvedla gospodarski svet

Belgijski gospodarski minister Heymans je izdelal celo vrsto zakonskih načrtov, na katere je belgijska vlada tudi že pristala. Najvažnejši teh načrtov predvideva novo ureditev vseh poklicnih organizacij, ki naj bodo temelj bodočemu gospodarskemu svetu. Nova organizacija bi se nanašala tako na vse delodajalske kot tudi delojemalske organizacije. Novi načrt ministra Heymansa določa med drugim:

Sedanje poklicne organizacije, strokovne zveze, organizacije delodajalcev itd. morejo dobiti značaj pravnih oseb, če za to zaprosijo. Izvajanje kolektivnih pogodb mora vlada proglasiti kot obvezno. Obstoječi paritetni obratni odbori naj vrste nova zakonska pravila, cela vrsta takih odborov pa bi se morala še ustanoviti.

Poleg teh organizacij pa bi se imenovali še razni poklicni sveti, v katerih ne bi bile zastopane samo vse socialne skupine, temveč delojemalci in delodajalci, temveč tudi vele- in detajlna trgovina. — Naloga teh svetov bi bila, da svetujejo vladi in parlamentu o vseh stvareh, ki se tičejo poklicnih organizacij, zlasti pa o vseh novih zakonskih načrtih, protekcionističnih ukrepih vseh vrst, izvoznih načrtih itd. Poleg tega pa naj bi ti sveti urejali vsa notranja vprašanja v posameznih poklicnih skupinah, tako glede cen, dogovorov o tržnem nadzorstvu, izravnavanju naspotstev v skupinah itd. Zlasti pa bi morali ti sveti preprečiti tudi vsako medsebojno konkurenco izvoznikov na tujih trgih.

Vrhovna organizacija vseh teh svetov bi bil gospodarski generalni svet, ki bi slonel na medpoklicni podlagi in kateremu naj bi pripadali: zastopniki delavskih organizacij, industrije, trgovine, kmetijstva in svobodnih poklicev ter določeno število univerzitetnih profesorjev.

Vse podrobnosti iz novih zakonskih načrtov še niso znane. Minister Heymans je pred bruseljsko trgovinsko zbornico utemeljeval potrebo nove organizacije po poklicih, da bi se mogla Belgija na tujih trgih uspešno uveljavljati. Če deluje v drugih državah izvozna trgovina s pomočjo državnih sindikatov in kartelov, mora tudi Belgija organizirati svoje gospodarstvo bolj krepko. Na res svobodnem tujem trgu se more tudi belgijska industrija brez vseh protekcionističnih ukrepov uveljaviti proti konkurentom, ki nudijo svoje blago po cenah, ki so le še v rahli zvezi z resničnimi proizvodnimi stroški, pa si mora tudi Belgija pomagati na podoben način. Ne zadostuje pa danes samo pasivni protekcionizem, temveč je treba včasih pustiti na domač trg tudi tuje proizvajalce, da se more v njih deželah prodati belgijsko blago. Tudi Belgija mora začeti voditi dosledno politiko kompenzacij. Združitev in koordinacija vseh gospodarskih skupin pa je potrebna tudi zaradi domačega trga. Nova zakonodaja o poklicnih organizacijah sloni na došedanjih osnovah, ki jih samo dopolnjuje.

Kakor se iz tega poročila vidi, ne bodo v Belgiji ustanovili go-

spodarskega sveta iz kakšnih ideoloških razlogov ali zato, da bi posnemali razne korporativne sisteme, temveč le iz praktičnih razlogov, da se omogoči belgijskemu izvozu lažji dostop na tuje trge.

Prav tako tudi jugoslovanski trgovci niso zahtevali ustanovitve gospodarskega sveta, da bi posnemali kakšne tuje vzore. Zahteva po ustanovitvi gospodarskega sveta je nastala iz žive potrebe, iz

spoznanja, da bo slonela naša gospodarska politika na pravih temeljih šele tedaj, kadar bodo imeli vsi gospodarski stanovi sodoločujočo besedo pri vseh vprašanjih, ki se tičejo narodnega gospodarstva.

Samo gospod. svet more preprečiti, da se ne bodo izdajali takšni zakoni in predpisi, ki so za gospodarstvo škodljivi, ker so bili narejeni od ljudi, ki premalo po-

znajo potrebe posameznih gospodarskih stanov. Gospodarski svet je dejansko samo nujno potrebna korektura k pomanjkljivi organizaciji našega javnega življenja. Zato je gospodarski svet nujnost, zato ga uvaja visoko kulturna Belgija, zato je pri nas, kjer so razmere neprimerno slabše, tembolj potreben. Ves naš gospodarski razvoj zastaja, ker nimamo centrale vsega gospodarstva, ker nimamo gospodarskega sveta.

Kemal Atatürk umrl

V četrtek ob desetih dopoldne je umrl v Carigradu Kemal Atatürk, ustanovitelj moderne Turčije in njen preroditelj.

Kemal Atatürk je bil eden največjih mož in najpomembnejših državnikov moderne dobe, ki pa je doživel tudi to izredno zadoščanje, da je svoje veliko delo dokončal do konca in tako utrjeno, da bo Turčija prenesla tudi njegovo nenadomestljivo izgubo.

Kemal Atatürk je bil patriot najčistejšega kova, reformator jeklene volje in državnik, kakor jih pozna zgodovina le malo. Kot vsak reformator je bil tudi fanatik in noben odpor ni mogel zaustaviti njegove poti. Trda je bila dostikrat njegova roka. A kljub temu je danes ves turški narod v popolni slogi združen okoli krste, ker ves narod ve, da so tudi njegovi najbolj trdi ukrepi imeli svoj zadnji vzrok v njegovi ljubezni do Turčije. Tej pa je služil z vsemi svojimi izrednimi silami.

Ni pa bil Kemal Atatürk patriot ozkega horizonta, temveč mož širokih pogledov, ki je hotel, da se njegov narod kar najbolj živo soudeležuje splošnega kulturnega življenja. Uvedba latinice v Turčiji je bilo tako veliko dejanje, da si je že samo s tem priboril Kemal častno mesto v zgodovini človeštva.

Kemal Atatürk je bil velik prijatelj našega naroda in naš resničen zaveznik. Te svoje simpatije do našega naroda je velik vodja nove Turčije pokazal dostikrat in tudi na zelo pomemben način. Jugoslovanski narod se je tudi vedno zavedal, da mu je Kemal Atatürk naklonjen in zato deli danes v iskrenem sočustvovanju žalost prijateljskega turškega naroda.

Večna slava spominu velikega Kemala Atatürka!

Zadružna misel oficialno pokopana

Član nabavljajalnih zadrug drž. nameščencev more postati vsakdo

Kadar koli so voditelji konsumnih in nabavljajalnih zadrug zagovarjali bogate privilegije, ki jih poklanja država konsumnim in nabavljajalnim zadrugam, vedno so te privilegije utemeljevali z visokim pomenom zadružne misli ter zaslugami nekdanjih zadrug. In z zaslugami nekdanjih zadrug, ki so rešile kmeta pred oderuhi, so se kitili tudi konsumi, ki so bili ustanovljeni šele v zadnjem času in ki so imeli s prejšnjimi zadrugami edino to zvezo, da so uživali od teh zadrug priborjene privilegije. Nekateri so sploh bili ustanovljeni le zaradi njih.

Pri vsej piskavosti teh neodkritosrčnih zagovorov krivičnih konsumnih privilegijev pa so imeli ti zagovorniki vsaj toliko takta, da so spoštovali vsaj na zunaj zadružno misel in da so se ogibali temu, da bi oficialno kršili zadružno misel.

Sedaj tudi tega takta ni več, sedaj ni več nobene obzirnosti do zadružne misli, sedaj velja samo še profit, ki ga doseže zadruga.

Prejeli smo namreč dopis, v katerem se nam sporoča, da je neka nabavljajalna zadruga drž. uslužbenec na Gorenjskem spremenila svoja pravila v tem smislu, da morejo biti člani nabavljajalnih zadrug drž. nameščencev tudi osebe, ki niso nameščene v državni službi.

Nismo mogli prav verjeti, da je kaj takšnega sploh mogoče in zato smo se informirali še naprej in ugotovili, da je vest popolnoma resnična.

Nabavljajalna zadruga drž. uslužbenec v Kranju je na svojem izrednem občnem zboru dne 23. oktobra sklenila, da spremeni svoja pravila po vzoru novih pravil, ki jih je izdal Savez nabavljajalnih zadrug drž. službenika u Beogradu.

Čl. 4. teh novih pravil se glasi: »Člani zadrug: uslužbenici in delavci državnih, banovinskih, samoupravnih in zadružnih ustanov, uradi, podjetja in zbornice, aktivni (uslužbenici) in v penziji, vse druge osebe, ki dobivajo na državnih in banovinskih blagajnah redne prejemke, zadružne ustanove, ko tudi vsaka druga fizična in pravna oseba, v kolikor se ne bavi zaradi profita s poslom, ki je istoveten ali soroden obratnemu predmetu zadrug po točki 1. čl. 3. pravil.«

Vsak, kdor le hoče, more torej postati član nabavljajalne zadrug drž. nameščencev. Načelo zadružne samopomoči je s tem brezobzirno vrženo v grob. Kajti smisel nabavljajalnih zadrug drž. name-

ščencev je ta, da si državni nameščenci enega kraja skupno nabavijo blago in s tem olajšajo življenje. Krog zadržnikov je z določbo, da je to zadruga državnih nameščencev, ostro zarisana in nihče, ki ni državni nameščeneec tudi ne bi smel in mogel biti član takšne zadrug.

To pa je nedopustno še iz drugega in zelo tehtnega razloga. — Nabavljajalne zadrug drž. nameščencev ne uživajo samo običajne privilegije zadrug, temveč so te še prav posebno privilegirane ravno zato, ker so zadrug drž. nameščencev. Reklo se je namreč, da morajo dobiti te zadrug posebne privilegije zato, da se drž. uradništvo pomaga, ker je danes res preslabo plačano. Ravno iz tega razloga so se priznali tem zadrugam še posebni privilegiji (kakor brezobrestni krediti, oprostitve davka za žito iz zadružnih mlinov itd.). Do vseh teh posebnih privilegijev imajo naravno pravico le oni, ki so drž. nameščenci! Nihče drug pa do teh privilegijev nima in ne more imeti pravice!

Neverjetno zlorabljanje državne naklonjenosti je zato, če si sedaj nabavljajalne zadrug državnih nameščencev laste pravico, da podeljujejo kar same posebne privilegije komur le hočejo! To je zloraba, ki je ni mogoče trpeti in ki je zlasti ne bi smela trpeti državna oblast.

Naj bi n. pr. sledile primeru nabavljajalnih zadrug drž. nameščencev še železničarske zadrug. Te plačajo n. pr. za prevoz blaga samo polovično prevoznino. Če bi tudi te sprejemale v članstvo kogar bi hotele, potem bi bil deležen polovičarske prevoznine tudi vsak, pa čeprav ne bi bil v prav nobeni zvezi z železnicami. In vendar je samo za železničarje dan in tudi edino za nje utemeljen ta privilegij.

Jasno je, da bi s takšnimi privilegiji podprte zadrug krasno konkurirale z vsemi trgovci in da bi s temi privilegiji res mogle doseči to, kar so nekateri preveč goreči njih člani tudi že izklepetali, da bi namreč čisto uničili trgovce. Tega pa državna oblast pač ne sme in tudi ne more trpeti, ker kje naj dobi nadomestila za uničene najboljše davkoplačevalce?

Stvar je jasna, da ne more biti bolj. Čeprav imajo nabavljajalne zadrug drž. nameščencev milijonske dobičke, se tem zdi ti še premajhni. Zato bi hoteli še bolj povežati krog njih odjemalcev in zato so se odločili celo k temu,

da oficialno sprejemajo v članstvo zadrug za državne nameščence vsakogar, ki le hoče pri njih kupovati.

Zadružna misel je umrla, namesto nje je zavladała želja po profitu!

Dejali smo že večkrat, da bodo privilegiji ubili idealizem v zadrugah. Sedanji primer dokazuje, da je bila naša napoved resnična in da zaradi privilegijev zadružna misel degenerira. Za njeno zopetno ozdravljenje ni drugega leka, kakor da se vsi ti privilegiji odpravijo in da zažive zadrug zopet v starem duhu. In to bo tudi koristno za državno blagajno, ki zaradi zlorabljanja zadružne misli izgublja milijone in milijone.

Naravnost dokument nepravlega zadružnega dela je uvodoma omenjena sprememba pravil in zato upamo, da jo sodišče tudi ne bo registriralo. Na vsak način pa bo trgovstvo proti takšni nedopustni zlorabi zadružnih privilegijev nastopilo z vso odločnostjo — in upamo, da tudi z vso uspešnostjo. Vsaka stvar ima svoje meje in te meje so sedaj prekoračene.

Pljačka najbolj siromašnih in bednih

Plače nameščencev v veleblagovnicah

Pod tem naslovom piše trgovec z železnino V. R. v »Jugoslav. Givozdjarju« naslednje:

»Delam v znani beograjski veleblagovnici za 400 din mesečne plače. Delam od 7 zjutraj pa do 10 ali 11 ponoči z opoldanskim odmorom ene ure... S 400 din mesečne plače ne morem shajati in zato sem prisiljen, da živim to nočno življenje... Oprostite mi, toda ni teh 400 din zadosti... Zato oprostite, da ne grem z Vami v noben lokal, čeprav sem lačna in žejna, ker se moram naspiti. Zato je najbolje, da greva takoj spat, pa se bova v postelji pogovorila. Tako me je nagovorilo neko prečansko dekle, ki je nameščeno v prestolnici v veleblagovnici, ko sem jo po golem naključju nagovoril v Vasinji ulici...«

Ta dogodek ni pripovedka iz 1001 noči, temveč resničen dogodek in žalosten znak naše dobe. Ta dogodek dokazuje, v kako silni zmoti so oni odločilni činitelji, ki še vedno tolerirajo veleblagovnice. Ta dogodek temeljito postavlja na laž vse plačane obrambe teh veleblagovnic, ki se zlasti v zad-

njem času vedno bolj pogosto lansirajo v javnost.

Z veliko samohvalo se govori v teh zagovorih veleblagovnic, kako da so to samo v službi potrošnika. In ponavljaja se neprestano, kako so koristne za narod. A niti svojih nameščencev ne plačujejo tako, kakor bi bilo treba. Ali je res še potreben večji dokaz, kako malo mar je to tem veleblagovnicam naš potrošnik, kako poznajo le eno: svoj profit in nič drugega! In zaradi tega profita naj bi se dovolilo tujim velekapitalistom, da uničijo našega domačega trgovca in da izkoriščajo do neusmiljenosti svoje nameščence! Res, velikanska je slepota človeka, da vse to prenese!

Seja ožjega odbora Zveze trg. združenj

bo v četrtek, dne 17. t. m. ob pol desetih dop. v Trgovskem domu v Ljubljani.

Dnevni red: tekoče zadeve.

Predsednik:
Stane Vidmar.

Plenarna seja Zbornice za TOI

Bo v sredo, dne 16. novembra 1938 ob 9. uri dop.
v dvorani Zbornice za TOI v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Naznanila predsedstva.
2. Ob dvajsetletnici. (Kratek pregled zborničnega dela).
3. Poslovno poročilo o delovanju zbornice v zadnjem polletju.
4. Razprava o zborničnem proračunu in sklepanju o pokritju proračunskih potrebščin.
5. Izpremembe in dopolnitve zborničnega taksnega pristojbenika.
6. Izpremembe pristojbin za zbornično razsodišče.
7. Imenovanje sodnikov pri zborničnem razsodišču.
8. Predlogi odsekov in zborničnih svetnikov.

Ljubljana, dne 7. novembra 1938.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Predsednik:

Ivan Jelačin s. r.

Eskontiranje italijanskih klirinških nakazil

V zadnji petkovi številki smo poročali, da je Narodna banka odgovorila pozitivno na vlogo Zveze trg. združenj glede eskontiranja italijanskih klirinških nakazil malim lesnim trgovcem.

Narodna banka je v celoti ustregla Zvezi in dovolila svojim podružnicama v Mariboru in Ljubljani, da odkupujeta italijanske klirinške nakaznice, glaseče se na dinarje, tudi od malih lesnih trgovcev-izvoznikov z 2% (in ne 2,5%, kakor smo poročali) skontom poleg običajnih odbikov.

Rok za vložitev prijav za odmero zgradarine za davčno leto 1939.

Po razpisu davčnega oddelka ministrstva financ v Beogradu z dne 12. okt. 1938. 70.648/III—1938 se morajo vložiti prijave za odmero zgradarine za davčno leto 1939. v času od

1. do 30. novembra 1938.

pri oni davčni upravi, v katere območju stoji zgradba.

V smislu določil čl. 4 zak. o nep. davkih smejo davčni zavezanci — dokler teče rok — t. j. do vstete-ga 30. novembra 1938. prositi v posebno važnih primerih pristojno davčno upravo, da jim rok za vložitev podaljša. Taki razlogi so: bo-lezen, odsotnost itd.

Vsi oni, ki ne bi vložili davčne prijave v določenem roku, bodo morali v smislu določil čl. 137. zak. o nep. davkih poleg osnovne-ga in dopolnilnega davka plačati kot kazen 3% oz. 10% osnovnega davka, na kar izrečno opozarjamo.

Fin. Zbornik št. 43 z dne 27. oktobra 1938.

Začarani krog oboroževanja

Münchenski sporazum je nastal iz spoznanja, da je Anglija pre-malo oborožena, da bi mogla tve-gati oborožen konflikt. Zato je angleška vlada sklenila, da pove-ča svoje oboroževanje, zlasti pa svoje letalstvo in pa obrambo proti napadam iz zraka.

Povečanje oboroževanja v An-gliji pa je vznemirilo Nemčijo, ki se boji, da bi se razmerje pre-maknilo v njeno škodo. Zato je nemška vlada sklenila, da usta-novi posebno ministrstvo za zrač-no obrambo. Poleg letalskega mi-nistrstva bo torej imela Nemčija še ministrstvo za zračno obrambo. Hitler pa je v svojem govoru v Weimaru šel še korak dalje ter razoroževalno misel odkrito odklonil.

Sedaj prihaja iz Amerike vest, da bo predložil predsednik Roo-sevelt kongresu velikopotezen obo-roževalni program, ki bo dvignil

ameriški vojni proračun na leto od 1 na poldrugo milijardo dolar-jev. Konkretno predlaga Roose-velt: povečanje ameriškega zrač-nega brodojva od 2320 na 7000 letal. Povečanje stalne vojske od 178.000 na 400.000 mož. Popolna vojna oprema pa se mora pripra-

viti za en milijon vojakov, kolikor imajo danes Združene države Se-verne Amerike že izvežbanih rez-ervistov. Mobilizirati se mora in-dustrija, da se more v vojni po-polnoma preorientirati na izdelo-vanje vojnih potrebščin. Nobenega dvoma ni, da bo ta

oboroževalni program Amerike sprožil podobne oboroževalne pro-grame v drugih državah. Eden se oborožuje zaradi drugega, nihče pa ne more nehati in tako se giblje vsa debata o razoroževanju v začaranem krogu, iz katerega ni izhoda.

Naša lesna trgovina z Madžarsko

Podrobnosti o zadnjih neoficialnih pogajanjih z Madžarsko

Dne 1. oktobra je prenehal de-lovati Madžarski zavod za uvoz lesa in namesto njega je začel de-lovati Madžarski urad za zunanjo trgovino. Ta sprememba je nastala, ker je hotela madžarska vlada žide čisto izločiti iz lesne trgovine, ki je bila dosedaj večinoma v njihovih rokah (za približno 94% vse trgovine). V novem uradu za zunanjo trgovino pa niso imeli glavne besede resnični lesni trgovci, temveč osebe, ki so samo ho-tele izkoristiti trenutno konjunk-turo, ki je nastala z ustanovitvijo novega zavoda. To je povzročilo nered na trgu in podražitev blaga.

V nasprotju s prejšnjo prakso so začele sedaj madžarske oblasti na veliko izdajati dovoljenja za uvoz mehkega lesa iz Jugoslavije, (dosedaj že okoli 3000 vagonov rezanega in 1700 vagonov tesane-ga mehkega lesa). Ta sprememba je nastala deloma zaradi ustavitve avstrijskih, češkoslovaških in poljskih lesnih dobav, deloma pa za-radi madžarskih vojnih priprav, deloma pa tudi zato, ker niso ho-tele madžarske oblasti, da bi se omejil uvoz lesa na najmanjšo mero in da lesni trg ne bi bil za-ložen z vsemi potrebnimi lesnimi vrstami v zadostni meri.

Veljavni madžarski predpisi o rajoniziranju, prodaji uvoženega lesa na Madžarskem, o vinkulira-nju uvoznih dovoljenj za jugoslo-vanski les so medtem izgubili na Madžarskem vsako upravičenost, zlasti še, ker Madžarska tudi v bodoče ne more računati na uvoz lesa iz Avstrije ter je bilo zato pričakovati, da se bodo mogli vsi ti predpisi odpraviti.

V zadnjem času pa so bile na Madžarskem uvedene tudi števil-ne takse, ki so skupno s promet-nim davkom znašale 770 penga na kub. meter, kar pomeni obremenit-ev lesa s približno 11 odstotki njegove vrednosti. Naravno je, da so naši izvozniki proti tem veli-kim taksnim bremenom protestira-li. V zadnjem času pa so redno nastajale tudi težkoče pri podaljša-nju izvoznih dovoljenj za blago, ki je prišlo na mejo ter so zahtevali Madžari za to blago znova celotno plačilo vseh uvoznih taks.

Iz vseh teh razlogov so se za-čela sredi oktobra na pol oficalna pogajanja, za katera pa se je do-govorilo, da imajo le zasebni zna-čaj. Na teh pogajanjih se je do-govorilo:

Sklenjeno je bilo, da se v bodo-če doseže najozji stik med Madžarskim uradom za zun. trgovino in našim Zavodom za pospeševa-nje zun. trgovine. Obe stranki bo-sta predložile pristojnim oblastem predlog, da se ustanovi mešana jugoslovansko-madžarska komisija, ki naj bi razpravljala o vseh vprašanjih lesne trgovine med obema državama.

Madžarska je odklonila jugoslo-vanski predlog, da dobi Jugosla-vija ingerenco na razdelitev dogo-vorjenih kontingentov. Češkoslo-vaška in Romunija imata sicer to ingerenco, a jo bo skušala Madžarska odpraviti, ker da se zaradi nje samo podpira židovska lesna trgovina. Pač pa je pripravljena Madžarska iti vsem tozadevnim ju-goslovanskim predlogom čimbolj na roko.

Madžarska je sprejela jugoslo-vanski predlog, da se v bodoče razdeljujejo kontingenti semestral-no in ne četrtletno.

Jugoslavija je zahtevala, da se odpravi sedanji način kontingenti-ranja jugoslovanskega lesa, ki se deli na normalno in pogodno ter je pogodno odvisno od tega, koliko naroči Jugoslavija na Madžarskem industrijskih izdelkov. V bodoče naj bodo samo normalni kontin-genti. Madžarska je na to zahtevo načelno pristala.

Z jugoslovanske strani se je na-dalje zahtevalo, naj se smatrajo v bodoče dogovorjeni kontingenti kot minimalni in hkratu maksimalni in da jih zato Madžarska ne bi smela prekoračiti. Ta zahteva je bila sprejeta.

Sprejeta je bila tudi jugoslovans-ka zahteva, da se na Madžarskem odpravi rajoniranje rezanega mehkega lesa in vinkuliranje uvoznih dovoljenj, ker je sedaj zelo malo verjetno, da bi se s tem mogel pospeševati uvoz lesa iz Avstrije, kar je bil njih namen.

Z jugoslovanske strani se je tu-di ugovarjalo sedanjim madžar-skim taksam. Tako predvsem proti taksi 50 pengov za uvoz vagona (10 ton) mehkega tesanega lesa

ter proti raznim drugim taksam. Zaradi teh taks je jugoslovanski les na Madžarskem obremenjen za 280 penga više kakor domač madžarski les. Z madžarske strani se je priznalo, da so ti očitki v mno-gem upravičeni, da pa ne bo mogoče doseči odprave vseh zahte-vanih taks. Pač pa bi se moglo do-seči, da se pri prekoračenju uvoznega roka ne bo uvozna taksa pla-čala v celoti še enkrat.

Vsi ti dogovori so bili tudi pis-meno fiksirani.

Iz vseh pogajanj se je videlo, da na Madžarskem ne računajo več z dobavo nemškega in avstrijskega lesa in da bo tudi z dobavo lesa iz Češkoslovaške in Poljske težava. Madžarska je zaenkrat navezana predvsem na naš in romunski les. To ugodno priliko moramo vsekakor izkoristiti in doseči primerne kontingente. Izvoz na Ma-džarsko bi mogel dati vsemu našemu lesnemu izvozu neko stabil-nost. Želja Madžarske pa je, da tudi Jugoslavija zagotovi Madžar-ski stabilnost v dobavi vsega lesa, ki ga potrebuje Madžarska.

Ustvarjena je torej dobra pod-laga za trgovinska pogajanja z Madžarsko in za ureditev našega lesnega izvoza v Madžarsko.

Bodočnost Medmurja

Petrolej bo glavni vir dohodkov Medmurja

Poročali smo že, da se na meji med Medmurjem in Prekmurjem v bližini madžarske meje že delj časa pridobiva nafta, da pa je bila produkcija doslej še zelo skromna. Nekoliko se je letos zboljšala in je produkcija že doslej, dasi tekoče leto še ni pri kraju, mnogo večja kot v vsem preteklem letu. Geologi so ugotovili, da so na tem delu, na vzhodnem robu Slovenije in zapadnem delu Hrvaške, v zemlji ogromna ležišča zemeljskega olja, ki se razteza pod Muro daleč tja na Madžarsko. Komaj nekaj kilometrov onstran državne meje, t. j. reke Mure, pridobivajo pri vasi Lispe Madžari letos, ko so zboljšali in povečali naprave, da 45 vagonov surove nafte na dan in krijejo s tem že skoraj dve tretjini lastne potrebe. Glavna le-žišča petroleja pa so na naši strani in se bodo razprostirala še dalje proti zapadu, gotovo tudi do Murskega polja, ker govori vsa geološka sestava za to.

Dočim se je do pred par meseci bavilo samo manjše podjetje z iskanjem in pridobivanjem nafte, Medjumursko petrolejsko d. d., ki pa ima le neznatna sredstva na razpolago, sta zadnje mesece nastali kar dve veliki podjetji, Panonija d. d. in Jugoslovansko istra-živačko d. d., obe s sedežem v Beogradu, ki se že pripravljata, da čimprej začneta z delom, t. j. najprej iskanjem in potem dviga-njem nafte. Dasi nameravata obe družbi preiskati vse pomembnejše kraje, kjer bi se utegnili nahajati vrelci tekočega zlata, imata ven-dar predvsem v mislih Medmurje in Prekmurje ter severovzhodni del Podravja, torej več ali manj petrolejsko plast, ki se razteza na obeh straneh Mure, kjer je že zdavnaj ugotovljeno zemeljsko olje. Dobro fundirano je v prvi vrsti

Jugoslovansko istraživačko d. d., ker stoji za njim ena največjih pe-trolejskih družb na svetu, ame-riška Standard Oil Company of New Jersey, ki je pripravljena in-vestirati za nakup obširnih zem-ljišč, za nabavo ogromnih svetov, motorjev rafinerij itd. 4 milijone dolarjev, kar znaša v našem de-narju 200 milijonov dinarjev.

V rudarstvu so potrebni ogromni kapitali, ki se pa, kot n. pr. pri Boru in Trepči, spričo visokih današnjih cen za kovine, zlasti one, ki jih v prvi vrsti potrebuje oboroževalna industrija, obrestuje-jo zelo dobro. Kjer so težki mili-joni na razpolago, tam je uspeh zagotovljen in na našem petrolej-skem območju se bodo kmalu jeli dvigati vrtni stolpi.

Nafti se ima Romunija poleg žita v prvi vrsti zahvaliti za svoje do-bro razvito gospodarstvo, čeprav je kapital skoraj ves v tujih ro-kah. Tudi v Prekmurju in v Med-murju bo hitro zcvetela petrolejs-ka industrija in stotine pridnih rok bo imelo zaslužka zase in za svojece.

Kakor smo izvedeli, se že ne-kateri finančniki, ki pa so gotovo v zvezi z eno omenjenih velikih petrolejskih družb ali pa z obema, zanimajo tudi za polja okrog Pe-kenice, kjer so tudi že ugotovili nafto. Tudi je, kakor že poročano, kupila Mestna hranilnica maribor-ska premogovnik Peklenico. Na njenem ozemlju so precejšnje množine nafte.

A. B.

Politične vesti

Knez-namestnik Pavle je poslal predsedniku turškega parlamenta sožalno izjavo k smrti Kemala Ata-türka. Prav tako tudi predsednik vlade in zun. minister dr. Stojadinović.

Novi predsednik Turčije bo izvoljen še danes, kakor določa to ustava. Pogreb Kemala Atatürka bo v Ankari.

Vlada Kjuiseivanova je doživela nepričakovan poraz v sobranju. Po strastni debati je bil odklonjen vladni predlog, da se dovoli za tiskarno vladnega lista »Dnes« kredit 8 milijonov, z 69 proti 67 glasovom. Čeprav je to vprašanje čisto notranje-političnega značaja, pa je verjetno, da so odločevali na glasovanje tudi drugi oziri. Vlada bo demisionirala, računa pa se s tem, da bo sestavil novo vlado zopet Kjuiseivanov, ki bo sprejel v svoj kabinet voditelje vladne stranke.

Italijanska vlada zahteva med drugim od Francije, da bo tudi ona zastopana v upravi Sueške prekopne družbe. Italija se pritožuje, da mora plačevati previsoke pristojbine za prevoz skozi Sueški prekop.

Francoski listi pišejo z ozirom na številne italijanske zahteve, da novi veleposlanik Poncet ni šel v Rim z kovčkom, ki bi bil poln daril za Italijo, temveč samo kot zastopnik države, ki je pripravljena na sodelovanje v Evropi. V tem oziru se ni treba vdajati nobenim iluzijam. Lavalov načrt pa bi mogel služiti za podlago pogajanj.

Na kongresu vodstva francoske socialistične stranke je bila spre-jeta resolucija Bluma s 6700 glasovi, dočim je dobila resolucija Zyrovskega, ki je zahteval nezau-pnicno Daladierovi vladi, samo 1249 glasov.

Izvršni odbor radikalne stranke je ugotovil, da je zaradi postopanja komunistov prenehala ljudska fronta v Franciji.

Na kongresu belgijske sociali-stične stranke je ostal stari vodi-telj stranke Vanderveelde v manj-sini ter je zato odstopil kot pred-sednik stranke. Izjavil je, da se bo v bodoče kot navaden član boril za obnovo stranke. Zaupnica vladi, ki jo je zahteval ministrski predse-dnik Spaak, je bila sprejeta s 386 tisoč proti 133 tisoč glasovom.

Kriza belgijske vlade je bila v zadnjem hipu preprečena, ker je katoliška stranka opustila svojo za-htevo, da mora belgijska vlada takoj priznati vladno gen. Franca-koj vojskujočo se silo. Nekateri pi-šejo, da mora kriza vsak hip znova izbruhniti.

Vodja Hitler odide po proslavi obletnice narodno socialističnega puča v München na daljši odmor. Tudi nemški zunanji minister von Ribbentrop odide na dopust.

Pri nadomestnih volitvah v gro-fiji Kent je zmagala laburistična kandidatka Adamson s 46.514 glasovi proti kandidatu konservativ-cev, ki je dobil 42.296 glasov. Izja-vila je, da je bila izvoljena le za-radi neuspeha Chamberlainove po-litike.

Izdatki Vel. Britanije zaradi sep-tembrske krize so znašali 5,5 mili-jona funtov.

Slovaška vlada je razpustila Hlinkovo gardo, ki si je dovolila velike nezakonitosti ter tudi lju-dem pobirala denar.

Lord Rothermere je prišel v Bu-dapešto, da se tudi on udeleži slo-vesnega vkorakanja madžarskih čet v Košice. Madžari so ga sprejeli z velikimi častmi, ker so prepirani, da jim bo lord Rothermere zopet pridobil izgubljene angleške sim-patije.

Nekateri madžarski listi predla-gajo, da se postavi Mussoliniju v Budapešti velik spomenik in zahvalo za vse velike usluge, ki jih je Mussolini storil v zadnjih 15 letih za Madžarsko.

Bivši šef čsl. generalnega štaba in sibirski junak gen. Gayda bo rehabilitiran, ker se je izkazalo, da je bil obsojen na podlagi fal-zificiranih sovjetskih telegramov. Vesti pa, ki jih širi neki tisk, da bi bil pri tem skrivni tudi bivši predsednik dr. Beneš, so popolno-ma brez podlage.

Novi poljski državni proračun predvideva povečanje izdatkov za 48 na 2.523 milijonov zlotov.

Zaradi atentata židovskega mla-denca na tajnika nemškega vele-poslanstva v Parizu bo nemška vlada izdala nove ukrepe proti židom.

Zaradi umora tajnika v. Ratha, ki je podlegel svojim ranam, so bile na vsej Nemčiji velike proti-židovske demonstracije. Mnogo židovskih trgovin in sinagog je bilo požganih in demoliranih.

Kitajske čete so z nenadno proti-ofenzivo vdrle v predmestja Kan-tona ter spravile japonske čete v Kantonu v silno težaven položaj.

Padeč cen lesa na nordijskih trgih

Na gozdnih licitacijah na Švedskem ni danes redkost, da se plača blago za 30 do 40% niže kakor na prejšnjih prodajah. Povprečno znaša padeč cen 25%, to je ravno 2 švedski kroni za kub. meter. Tudi na finskih trgih so padle cene za približno isto višino. Na Norveškem pa se plačuje sedaj kubični meter lesa po 13'25 kroni proti 22 kronam lansko leto. V vseh treh skandinavskih državah so sedaj cene lesa izpod višine v l. 1926./27. Najbolj se sprašujejo sedaj skandinavski lesni izvozniki, kako bo vplival ta padeč cen na mednarodni lesni trg. Švedski izvozniki so mnenja, da na mednarodne trgu ne bo pomembnejših razlik, ker so se med tem podražili zaradi velikega snega dovozi lesa in ker so se zvišale tudi delavske mezde.

V zadnjem poročilu švedskih izvoznikov se označuje mednarodni lesni trg kot neizenačen in negotov. Z Nemčijo niso bili sklenjeni nobeni novi zaključki, da je od švedskega kontingenta še vedno neizkoriščenih 120.000 standardov. Od finske izvozne kvote pa je ostalo neprodanih še 150.000 standardov ter je čisto negotovo, po kateri ceni se bo moglo prodati to blago. Zato je negotovo, na kateri višini se bodo vzdržale izvozne cene.

Zunanja trgovina

Maja sklenjeno trgovinsko pogodbo s Švedsko so sedaj objavile »Službene novine«.

V italijanskem kliringu je izplačala Narodna banka nakaznice do št. 18.354, z dne 9. avgusta 1938.

Izvozniki prešičev in goved se opozarjajo, da v mesečnih prijavah za Nemčijo natančno naznačijo, če prijavljajo prešiče za dunajski (bivši avstrijski) ali za nemški kontingent, govejvo živino pa ali za svobodni dunajski trg ali za nemški kontingent.

Königsberg je prišel parnik »Helga« z 2500 tonami našega cementa. Pričakujejo se še novi parniki z našim cementom, ki se bo uporabljal pri javnih delih v Vzhodni Prusiji.

Budimpeštanski trgovci so se letos pravočasno založili z drvmi, da se letos ni bati, da bi nastalo v Budapešti pomanjkanje drv, kakor se je to zgodilo lani.

Romunija je sklenila s palestinskimi izvozniki pomaranč pogodbo, po kateri bo dobavila 6 milijonov garnitur zabojev za pomaranče. To je polovica vseh zabojev, ki jih potrebuje Palestina. Vrednost teh zabojev znaša 210 milijonov lejev.

Preliminarna trgovinska pogodba med Romunijo in Francijo je bila sklenjena, Francoska vlada bo odpustila še ta teden v Romunijo dve misliji, da skleneta praktično pogodbo o vseh finančnih, industrijskih in trgovinskih vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Organizacija avstrijskega izvoznega urada (Aussenhandelsstelle) na Dunaju je končana. Urad ima 5 odsekov, in sicer: odsek za carinsko službo, kateremu je dodeljen oddelek legislativne informacijske službe, odsek za informacijo, odsek za devizno in davčno zakonodajo, kartoteko in inkaso družbe in odsek za vojno gospodarstvo.

Nemška delegacija je pri trgovinskih pogajanjih z Romunijo zahtevala, da se zviša tečaj za marko od 30 na 55 lejev, ali pa bo Nemčija ustavila uvoz romunskih žitaric.

Italijanska vlada je odpravila davek na avtomobile, da bi se z večjim avtomobilskim prometom povečala proizvodnja italijanskih avtomobilskih tvornic.

Italijanski uvoz premoga je znašal v prvih 9 mesecih 1938 9215 tisoč ton v vrednosti 1,3 milijarde lir, l. 1937. pa 9212 tisoč ton v vrednosti 1,17 milijarde lir. Zmanjšal pa se je uvoz koksa po vrednosti za 12 milijonov lir.

Ze v 24 urah barva, plesira in kemično snazi oblike, klobuke itd. Skrobi in svetloika, srjace, orafinike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8
Telefon št. 23-72

Cene krompirja se bodo v Italiji povečale, ker primanjkuje krompirja. Povprečna cena za krompir pa se je že dvignila v l. 1937. od 31 na 41'70 lire letos.

Skupna proizvodnja živega srebra v Italiji je znašala v prvih 9 mesecih letos 1.750 ton proti 1.715 ton lani. Skupno je letos izvozila Italija 1276 ton živega srebra v vrednosti 44,7 milijona lir.

Madžarska bo v bodoče krila večino svoje potrebe na premogu in koksu v Poljski ter v zameno

dobavljala Poljski sadje in sočivje. Svica je zamenjala z Madžarsko večje število govejvo živine za rejo za živino za klanje. Za eno grlo živine za rejo je dobila 18 glav živine za klanje.

Proizvodnja jekla je znašala v Franciji v prvih 9 mesecih l. 1937. 455, l. 1938. pa 447 milijona ton.

Po novi italijansko-turški trgovinski pogodbi se je povečala vrednost vzajemne zamenjave blaga na 450 milijonov lir.

Našička unija v Ženevi (Union

des Usines et des Exploitations Forestieres) je objavila računski zaključek za l. 1937./38. Družba bo izplačala po 2'5 šv. fr. dividende od vsake delnice (nominalna višina 100 fr.).

Francosko-japonski trgovinski odnosi so zopet obnovljeni, ker je Japonska izpolnila svoje obveznosti. Med nemškimi tvornicami avtomobilov in neko poljsko skupino je prišlo do sporazuma, da se bodo v bodoče nemški avtomobili izdelovali na Poljskem.

Smernice nemške gospodarske politike

Tudi narodni socialisti priznavajo, da ne gre brez zasebne iniciative

Nemški državni tajnik v gospodarskem ministrstvu Brinckmann je predaval na seji strokovnega društva za banke in zavarovalnice o temi: država in gospodarstvo. Iz njegovega zelo zanimivega, na velikem strokovnem znanju temelječega predavanja posnemamo nekaj posebno važnih in splošno zanimivih stvari, ki hkrati tudi karakterizirajo nar. soc. naziranja o gospodarstvu.

Drž. tajnik Brinckmann je dejal, da ima po nar. socialističnem načelu politika prednost pred gospodarstvom, z drugim besedami, da se mora gospodarstvo politiki podrediti. Pri tem pa so cilji gospodarstva in nar. socializma skoraj identični, namreč: ustvaritev močne in svobodne države, zboljšanje življenjskih pogojev in življenjske ravni s pomočjo organizacije presežka, ne pa pomanjkanje vseh proizvodov. Načela narodno-socialistične gospodarske politike pa so nadalje: pravica do dela in zasebne lastnine, načelo največje storitve in načelo, da ima občna korist prednost pred zasebno. Gospodarski red se zaradi teh ciljev določa po dinamičnem načelu stalnega prilagajevanja gospodarstva na menjajoče se situacije. Podjetniki se morajo brezpogojno ozirati na potrebe države. Zato smatra Brinckmann svobodno konkurenco za nujno potrebno, ker se samo na ta način more povečati storitev do najvišje možnosti.

Brinckmann pa je tudi odkrito priznal razliko med sedanjim dejanskim položajem in narodno-socialističnim idealom. Država, ki sicer poudarja prostost in uveljavljanju in potrebo svobode v tekmi, ne daje več nobene svobode. V zvezi s tem je omenil omejitve dispozicijske svobode, ustanovitve raznih kontrolnih uradov, uradno določevanje cen, zaukazano stabilnost mezd, prisilno vskladiščenje za konsum pripravljene blaga itd. »Ugovarjali mi morda boste«, je nadaljeval Brinckmann, da se v senci tega državnega postopka, ki ga imenujete vi najbrže prisilno gospodarstvo, dogaja pred očmi države samo to, kar bi ta hotela preprečiti, da namreč birokratizem ubija zasebno iniciativo, kar pomeni obremenitev gospodarstva z mrtvimi izdatki, omejevanje prostega razvoja in na vse zadnje tudi to, da postajajo veliki še večji, mali pa še manjši. Vsi ti ugovori morda ne drže, pravi Brinckmann, vendar pa priznava, da

postaja javna roka vedno bolj kompanjon pri dohodku podjetij.

Drž. tajnik je nato govoril o drž. finančni politiki nar. socializma ter navedel pri tem nekaj novih podatkov. Dejal je, da znaša finančna potreba Nemčije na leto 35 do 40 milijard RM. Kako zelo raste zaradi tega davčno breme v Nemčiji, kaže ta tabela:

let.	dohodek	davki	doh. v % nar.
1918	45,69	5,14	11,3
1925	59,98	13,31	22,2
1932	45,18	13,81	30,6
1937	70,97	23,79	33,5

vse v milijonih Rm

Brinckmann pa ugotavlja, da tudi v drugih državah rastejo davki v večji meri ko pa narodni dohodki. Tako gre v odstotkih od celotnega narodnega dohodka za davke v Angliji 28% (l. 1913. le 12%), v Zdr. drž. Sev. Amerike 32 (8), v Franciji 34 (17) in v Italiji 37 (18)%. Tudi podreditev gospodarstva pod politiko je napredovala v vseh državah, čeprav ne tako odkrito ko v Nemčiji.

Obširno je govoril Brinckmann tudi o davkih.

Ti so v resnici zaradi drž. investicijske politike močno narasli ter je postalo davčno vprašanje že pekoče. Potrebno je, da davčni sistem sposobnost za delo in storitev pospešuje ali pa je sistem napaden. Gospodarstvo more samo tako dolgo biti davčni vir, dokler se mu omogoča rast in dopolnitev njegove materialne substance. V zadnjem času pa se v resnici pojavlja naraščajoče mišljenje pobirokratiziranja, ki je povzročilo, da mladina vedno bolj stremi v poklice s pokojnino namesto v samostojne in svobodne poklice. Ta pojav naj bi se s pomočjo zdrave davčne politike preprečil.

Nadalje bi se moralo gledati na to, da se ohrani materialna substanca gospodarstva. Gospodarska

politika potrebuje ljudi, ki »nevarno« živijo, ki tvegajo. Večje delo in večji riziko pa sprejemajo ljudje le, če morejo del dobička zadržati za sebe in če morejo zbirati rezerve. Če država ne dovoljuje socializacije izgube, potem mora z davčno politiko omogočiti nastajanje produktivnega kapitala. Če se bomo pustili zapeljati do tega, da bi s prerigorozno davčno politiko ubili veselje do zaslužka, se nam bo godilo tako, kakor jezdecu v puščavi, ki se čisto prepusti kameli, da ona najde vodo. Ko pa pride do vode, ne da kameli nič piti, ker bo potem še bolj žejna in še bolj iskala vode. Ali pa ne bo prežejna kamela omagala?

Podjetništvo se more razvijati le tam, kjer je mogoče zadosten dobiček. Naraščanje uradništva in nazaževanje malih in srednjih podjetij je glasen opomin, da treba to stanje odpraviti.

Zelo dobro so bile sprejete Brinckmannove besede o preveliki specializaciji prava. Predpisov je že toliko, da jim morejo slediti samo velika podjetja, ki nalašč za ta vprašanja nastavljajo ljudi.

Ostro je naglasil Brinckmann, da zahteva državni interes, da je storilna sposobnost vseh podjetij čim večja. Načelo bi moralo biti:

Zahteve hotelirjev

Po konferenci hotelirjev v Zagrebu, ki je bila sklicana na iniciativo trgovinskega ministra inž. Kabalina in o kateri smo obširneje poročali že v prejšnji številki, je bil v torek izredni občni zbor Zveze hotelirjev.

Skupščino je otvoril predsednik Zveze Kauffmann, ki je pozdravil zastopnike oblasti in delegate društev, ter poudaril, da je sedanji občni zbor v tesni zvezi z večrajšjo konferenco z ministrom Kabalinom. Poudaril je nujno potrebo, da se hotelirji bolje organizirajo. Hotelirji so sedaj organizirani v raznih združenjih, kjer so neznatna manjšina in se zato tudi njih interesi ne upoštevajo zadostno. Zato je potrebno, da dobe hotelirji svoje lastno obvezno združenje. Vprašanje kreditiranja hotelirjev se bo po izjavi ministra Kabalina rešilo na ta način, da bo ustanovila Drž. hip. banka poseben odsek za hotelirstvo, ki bo dajal potem potrebne kredite.

Tajnik zveze Ostrogović je v svojem poročilu opozoril, da se mora naše hotelirstvo brezpogojno prilagoditi zunanji konkurenci, ker drugače bodo tuji gosti izostali. Potrebno je, da se hotelirstvo tudi pri naš podpiru enako intenzivno, kakor se podpira v Italiji. Tako daje italijanska vlada hotelom kredite proti 30-odstotnim obrestim; hoteli dobivajo tudi državno pomoč za investicije v višini do 25 odstotkov vseh stroškov, nadalje uživajo razne davčne olajšave, država podpira šole za hotelirski obrt, finansira propagando itd.

V nadaljnji debati so razni govorniki še opozorili na škodljive posledice nelojalne konkurence med hotelirji samimi. Kritiziralo

se je tudi delo »Putnika«, ki da ne postopa z vsemi hoteli enako. Nekateri govorniki so govorili tudi o delu birokracije, ki dostikrat s svojimi neumestnimi predpisi ovira tujski promet. Potrebno bi bilo, da bi odšla posebna deputacija hotelirjev k predsedniku vlade in mu razložila, kako škoduje birokracija dostikrat razvoju hotelirstva. Ko so se obravnavale še nekatere druge zahteve hotelirjev, je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

Konferenca hotelirjev iz vse države, ki je bila dne 7. novembra s sodelovanjem trgovinskega ministra inž. Kabalina v Zagrebu ter glavna skupščina Zveze jugoslovanskih hotelirjev dne 8. novembra v Zagrebu sta proučile vse referate o stanju in razmerah hotelirstva in tujskega prometa v vsej Jugoslaviji, ko tudi referate o prizadevanju hotelirjev, da se to stanje zboljša. S sodelovanjem vseh uradnih ustanov in hotelirjev treba pospeševati tujski promet kot eno najvažnejših gospodarskih panog, da bodo mogli naš kraj v turističnem pogledu zavzeti isti položaj ko druge turistične države. Da se ta cilj doseže, predlaga izredna glavna skupščina, da se rešijo naslednja vprašanja:

Kot uvod vseh ukrepov za pospeševanje tujskega prometa naj se izdela sprememba pravilnika o postopanju pri ustanavljanju obveznih združenj, ki ga je izdalo trgovinsko ministrstvo dne 2. junija 1932. II: št. 12632/U, in sicer v tem smislu, da morejo lastniki hotelov, restoranolov, prenočišč, kavarn in penzionov ustanoviti svoj lastna obvezna združenja za ozemlje celih banovin oz. območ-

Še veliko bolj belo bo perilo,

če vzameš vedno **SCHICHTOVO** TERPENTINOVNO MILO ...in za namakanje žensko hvalo

minimum državnega poseganja v gospodarstvo, maksimum z novo proizvodnjo povečanega ljudskega blagostanja. Zato se svobodna konkurenca mora še bolj razviti. Iz tega razloga so tudi karteli škodljivi, čeprav morejo v nekih okoliščinah biti tudi koristni.

V Nemčiji ni po Brinckmannu niti socializiranega niti svobodnega gospodarstva, temveč samo do naroda zavezujoče gospodarstvo, ki naj ustvari narodu najvišje vrednote. Ta cilj se more doseči s tem, da se zasebno gospodarstvo prostovoljno prilagodi za ta cilj, ali pa je treba uvesti državno prisilno gospodarstvo. Zasebnemu gospodarstvu je na prosto dano, da prostovoljno izvršuje svoje narodno-gospodarske naloge in da s tem reši državo pred dolžnostjo, da s prisilnimi ukrepi poseže v gospodarstvo.

Osnovna misel vseh teh izvajanj drž. tajnika Brinckmanna je, da država, tudi avtoritarna, ne more pogrešati zasebne iniciative in da se more celo diržirano gospodarstvo uspešno razvijati le s sodelovanjem zasebnega gospodarstva.

je mesta Beograda, in da se morejo ta banovinska združenja združiti v Zvezi hotelirjev kraljevine Jugoslavije.

Vsa hotelska poslopja naj se smatrajo po § 1. zakona o taksnih in davčnih ugodnostih za hotelsko industrijo kot poslopja narodno-gospodarskega značaja ter naj se kot takšna subsumirajo pod čl. 32., toč. 7., zakon o neposrednih davkih.

Zidanje hotelov naj se oprosti vseh taks in plačil po gradbenem zakonu, a tudi vseh taks za koncesijo.

Za hotelsko industrijo naj se v vseh turističnih mestih odpravijo vse občinske takse na uvoz in vse trošarine.

Vsa hotelska industrija naj se oprosti za zaščiteni rok 10 let vseh davkov in taks, doklad in občinskih ter banovinskih taks.

V svrhu sanacije in pospeševanja hotelirstva naj se omogočijo dolgoročni krediti z največ 2 do 30-odstotno obrestino in z amortizacijskim rokom do 32 let.

Dovoli naj se hotelom poček za najmanj tri leta.

Ustanove naj se strokovne hotelirske šole.

Jugoslovanski hotelirski zvezi naj se omogoči, da bo sodelovala in da bo zastopana pri vseh uradnih in poluradnih ustanovah, ki delujejo za pospeševanje tujskega prometa.

Klasifikacija hotelov naj se odloži za dve leti, ker bi po sedanji klasifikaciji prišli hoteli v Primorju v tretjo ali celo četrto skupino.

V smislu § 58. obrtnega zakona je treba dovoliti tudi hotelirstvu ugodnosti pri instalaciji električnega toka, kanalizaciji in vodovodih.

Denarstvo

Nov predsednik Zveze jug. zavarovalnic

Na seji Zveze zavarovalnic kr. Jugoslavije, ki je bila dne 10. t. m. v Beogradu, je bil izvoljen na mesto umrlega predsednika Paunkovića za predsednika dosedanji prvi podpredsednik Brzaković, ravnatelj fr. družbe »Union«. Za 1. podpredsednika pa je bil izvoljen Svetolik Sretenović, ravnatelj »Jugoslavije«.

Poštna hranilnica

Število vlagateljv na hranilne knjizice se je v oktobru povečalo za 2778 na 522.082. Vsota hranilnih vlog je narasla za 2,59 na 1192,89 milijona din.

Kako so se gibale hranilne vloge pri posameznih podružnicah kažejo naslednje številke (vse v milijonih din):

	31. 8.	30. 9.	31. 10.
Beograd	777,2	704,4	733,0
Zagreb	419,5	348,9	407,9
Ljubljana	284,1	211,1	253,6
Sarajevo	175,5	169,3	168,9
Skoplje	73,3	69,5	70,5
Podgorica	27,5	26,7	37,1
Sušak	8,1	6,5	11,0

V čekovnem prometu je bilo odprtih 51 novih računov ter je njih skupno število naraslo na 25.975. Promet po teh računih je znašal nad 8,5 milijarde din. Od tega je bilo brezgotovinskega prometa 54,69%. Vseh vlog v čekovnem računu je bilo 1681,9 milijona dinarjev.

Zlati dotok v Ameriko se je ustavil

Dolok zlata v Združene države Sev. Amerike je začel padati. Pretekli teden je znašal samo še 20 milijonov dolarjev, proti 43 milijonom v prejšnjem in 139 milijonom v predprejšnjem tednu. Evropske valute so se med tem izravnale z dolarjem na nivoju, ki je nižji kakor oni pred krizo. Posebno velika je razlika v tečaju angleškega funta, ki je sedaj za 5 odstotkov nižji ko preje. Kakšno stališče bo zavzela ameriška vlada proti temu »razvrednotenju funta«, je vprašanje, ki ameriško gospodarsko javnost močno zanima. Verjetno pa je, da vsaj zaenkrat ne misli washingtonska vlada na prav nikake protiukrepe.

Narodna banka je začela svoje devizne okrožnice in svoja tolmačenja objavljati v »Službenih novinah«. To je postalo potrebno, ker so postale te okrožnice in tolmačenja po odredbi finančnega ministra za vse obvezne.

Finančno ministrstvo je dovolilo splitski mestni občini kredit 12 milijonov din, s katerim bo plačala del svojega dolga pri Mestni hranilnici ter nekatere druge dolgove. Drž. hip. banka pa je pristala na to, da odplačuje splitska občina svoj dolg v višini 3,5 milijona din v mesečnih obrokih po 15.000 din.

Na širši konferenci obrtnikov v Subotici je bil soglasno sprejet predlog, da se zahteva od Zanatske banke, da zniža obrestno mero za obrtniške kredite.

Borza v Bukarešti je prepovedala kupčevanje s svobodnimi devizami. Vzrok je najbrže v veliki razliki uradnega tečaja in pa tečaja v svobodnem prometu.

Razmerje med češko krono in madžarskim pengom so določile madžarske oblasti na 1 pengó je 7 Kč, 1 Kč pa 14,28 madžarskih stotink. Čsl. bankovec po 100, 50 in 20 Kč se bodo zamenjavali le do 19. novembra.

Po ustavi iz l. 1937. se predvideva v Braziliji nacionalizacija bank in zavarovalnic. Posebna komisija vlade proučuje sedaj, kako bi se ta določba izvedla, ker je braziljska vlada trdno odločena, da se nacionalizacija tujih bank izvrši. Od nacionalizacije bodo posebno prizadete belgijske in francoske banke, katerih je znatno število.

Argentinska vlada je zvišala tečaj pezosa od 16 na 17 za funt. Uradni izvojni tečaj pa znaša še nadalje 15. S tem se bo dobiček argentinske vlade povečal. Dobiček namerava vlada porabiti za podpiranje pšenicega izvoza.

Trgovinsko zastopništvo in komisijska trgovina in njih obrtnopravni značaj

Navodila trgovinskega ministrstva

Ministrstvo za trgovino in industrijo je pod II. št. 36.409/u z dne 28. oktobra 1938 na predlog, naj bi se kakor za špedicije, agenture in trgovska zastopništva brez skladišč vezalo na posebno dovolilo (koncesijo) tudi izvrševanje komisijske trgovine in trgovskega zastopništva s skladiščem, po zaslišanju zbornice in na osnovi § 460 obt. zak. izdalo naslednje navodilo:

»I. Kakor je bilo to že naglašeno v nekaterih prejšnjih pojasnilih ministrstva, je komisijska trgovina po svoji naravi, z ozirom na predpise zakona o obrtih trgovinski obrti, ki je enak vsem drugim trgovinskim obrtom. Razlika med enim in drugim, — da prodaja običajen trgovec v lastnem imenu in na lasten račun, komisionar pa v lastnem imenu in na račun komitentata —, je povsem internega privatno-pravnega značaja med komisionarjem in komitentom, ki na zunanji in zlasti proti kupcem niti ne prihaja do izraza in tudi ni treba, da prihaja do izraza. Potem takem komisijski obrti ni obrt posebne vrste, marveč izraz »komisijski obrt« kaže samo privatno-pravni odnos med imetnikom obrta in ono osebo, katere blago prodaja. To sledi tudi iz določb § 138. odst. 1. zakona o obrtih, po katerih ima vsak trgovec pri izvrševanju svoje obrti pravico dajati in

prevzemati v komisijo blago, ki je predmet njegovega obrta, ne da bi se niti malo izpremenil značaj njegovega obrta po predpisih obrtnega zakona. Ker nima prej omenjeni privatnopravni odnosaj nobenega pomena za javnopravni značaj obrti po obrtnem zakonu, je neumestno izdajati pooblastila, odnosno dovolila za »komisijsko trgovino«, marveč je pravilno, da se izdajajo samo pooblastila, oz. dovolila za trgovino one stroke, s katero se hoče dotična oseba pečati. Na osnovi tega odredjam, da se v bodoče v pooblastilu, oz. dovolilu za take obrti, ne sme uporabljati naziv »komisijska trgovina«, marveč naziv trgovine z navedbo stroke, kot je bilo prej navedeno. Iz tega tudi sledi, da se izvrševanje komisijske trgovine ne more vezati na dovolilo kot je to predpisano za špedicije, agenture in trgovska zastopništva brez skladišč, ker po zakonu o obrtih takih trgovin sploh ni.

II. Trgovski zastopnik je oseba, ki se v vidu samostojnega pridobitnega poslovanja bavi s posredovanjem v trgovinskih poslih samo za eno osebo. S takim posli se bavi tudi imetnik agenture v smislu uredbe II. št. 41.030/u od 30. oktobra 1937, samo da se ta ne peča s posredovanjem pri sklepanju takih poslov le za eno osebo, marveč za vse one osebe, ki se v po-

sameznih primerih v te svrhe na njega obračajo. V bistvu predstavlja torej eden in drugi obrt posredovanje pri sklepanju trgovinskih poslov, ki se izvršujejo v vidu rednega pridobitnega poslovanja in zato sta oba po predpisih obrtnega zakona istovrstna obrta in sta naziva »trgovski zastopnik« in »posrednik v trgovinskih poslih« sinonimna izraza za isto delavnost. V prej citirani uredbi sta navedena oba izraza samo zato, ker sta se oba izraza uporabljala na raznih naših pravnih območjih za označbo istega samostojnega pridobitnega poslovanja.

Kar tiče držanja skladišč blaga po trgovskih zastopnikih, predpisuje § 148. zakona o obrtih izrečno, da trgovski agenti ne smejo imeti takih skladišč. Po prej navedenem velja to v celoti tudi za trgovske zastopnike in potem takem ne more biti govora o tem, da se izvrševanje trgovskega zastopništva s skladiščem veže na dovolilo. Če pa v praksi obstojijo taka zastopništva, morejo biti imetniki istih samo komisionarji in blago, katero imajo na skladišču — ker so tudi sami samostojni imetniki obrta — smejo prodajati samo v lastnem imenu in na račun osebe, katero zastopajo. V takim primeru velja za njih vse, kar je bilo rečeno pod I. za komisionarje.

Obrtniki in izvrševanje trgovinskih obrtov

Tolmačenje odst. 4. § 19. zakona o obrtih

Zbornica za TOI v Ljubljani je prejela na svojo vlogo od ministrstva za trgovino in industrijo to pojasnilo:

Po določbah § 19. (4) obt. zak. je imetnikom rokodelskih obrtov dovoljeno prijaviti izvrševanje trgovinskih obrtov, za katere se zahteva dokaz izobrazbe, če dokažejo, da so poslovali v svoji stroki najmanj tri leta samostojno.

Ker se v praksi dogajajo primeri, da prijavljajo izvrševanje trgovine na osnovi prednje določbe rokodelci, ki so že pred leti opustili izvrševanje rokodelskega obrta ter so neposredno pred prijavo izvrševanja trgovine prijavili ponovno izvrševanje svojega rokodelskega obrta samo zato, da morejo na osnovi obrtnega pooblastila za rokodelski obrt prijaviti izvrševanje trgovine, je zbornica prosila ministrstvo, naj bi izdalo tolmačenje in potrebna navodila, da bi se taka očitna izigravanja izjemne določbe, ki jo predvideva zakon za rokodelce, v praksi preprečila. Na vlogo je ministrstvo za trgovino in industrijo poslalo zbornici v Ljubljani pod II. št. 41.406/u z dne 31. oktobra 1938 pojasnilo v tem smislu, da govori § 19. (4) obt. zak. o imetnikih rokodelskih obrtov in ne o imetnikih pooblastil, oz. dovolitev. Obrat v smislu določb zakona o obrtih ni samo pooblastilo, oziroma dovolilo, marveč stvarno organizirano delo, oz. poslovanje na osnovi pooblastila, ali dovolitve, t. j. stvarno izvrševanje gospodarske podjetnosti. Potem takem se izjemna pravica po § 19. (4) obt. zak. sme priznati sa-

mo onim imetnikom rokodelskih obrtov, ki v času, ko želijo izkoristiti to izjemo, stvarno izvršujejo svojo rokodelsko obrt in ne tudi onim, ki imajo samo pooblastilo za izvrševanje rokodelske obrti, obrti pa stvarno ne izvršujejo.

Na vprašanje zbornice, ali se smejo zavračati vloge onih oseb, ki rokodelskega obrta pred prijavo niso izvrševale tri leta nepretrgoma, je ministrstvo odgovorilo, da po gorinavedeni določbi zakona ni potrebno, da obrtnik dokaže, da je izvrševal rokodelski obrt tri leta nepretrgoma, marveč je zadostno, ako oseba, ki želi izkoristiti predmetno izjemo dokaže, da je v celoti izvrševala rokodelski obrt tri leta, ne glede na to, kdaj je ta obrt izvrševala.

Odstotek zasluka pri prodaji soli

V zvezi s sklepom konference vseh trgovsko-industrijskih zbornic v državi je zagrebška zbornica podvzela pri vseh kompetentnih oblastih potrebne korake, da se trgovcem-detajlistom poviša zasluk pri prodaji soli. Z okrožnico št. 2623 z dne 31. oktobra 1938 je zagrebška zbornica obvestila vse zbornice, da je po poročilu njenega zastopstva v Beogradu, preko katerega je intervenirala glede rešitve predmetne vloge, Uprava državnih monopolov bila pripravljena ugoditi zahtevi trgovcev ter je predlagala g. finančnemu ministru, naj poviša odstotek zasluka pri prodaji soli, toda g. finančni minister predloga ni sprejel iz fiskalnih razlogov.

Trgovinska pogajanja s Francijo

Zbornica za TOI v Ljubljani zbira po nalogu ministrstva material za trgovinska pogajanja s

Francijo. Vsi zaintereseni naj sporočijo zbornici čimprej svoje želje in predloge.

Stroškovniki kontrolorjev za pregled izvoznega sadja

Kr. banska uprava dravske banovine je izdala pod VIII. No. 6354/1 z dne 2. novembra 1938 vsem sreskim načelstvom in mestnim poglavarstvom naslednjo okrožnico:

»Ministrstvo za trgovino in industrijo, Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, je na neko predstavko opozorilo z razpisom z dne 16. oktobra t. l. VI. št. 33.214, da kontrolorji za pregled sadja na območju te banovine pobirajo dnevnice od sadnih izvoznikov na sedežu poslovanja v svojo korist z motivacijo, da imajo za to odobritev oz. nalog tuk. kr. banske uprave. Ministrstvo se sklicuje na odredbo z dne 4. avgusta t. l., K. št. 1186, po kateri bo ministrstvo odredilo nagrade po končani izvojni sezoni glede na število pregledanih pošiljk in glede na razpoložljiva sredstva v državnem proračunu, v proračunu banovine in v posebnem proračunu zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.

To se vam sporoča v vednost s pristavkom, da o tem obvestite vse kontrolorje sadja na tam. območju z opozoritvijo, da je bilo vsakemu kontrolorju v dekretu o njegovem imenovanju izrečno naznanjeno, da se bo nagrada za delo, ki ga bo vršil, določila s posebno odredbo. Z ozirom na to

kontrolorji niso upravičeni pobirati kakršno koli odškodnino ali dnevnico od strank in morajo s tem takoj prenehati.

Oddaja kapitala v Italiji

Na zadnji seji italijanskega ministrskega sveta je bila sklenjena oddaja kapitala. Vsa zasebna industrijska in trgovinska podjetja, ki niso delniške družbe, bodo morala oddati državi 7 in pol odstotka svojega kapitala. To velja pa le za podjetja, katerih pridobitna znaša nad 10.000 lir. Skupno bo od te oddaje kapitala prizadetih 120.000 tvrdk. Italijanski listi poročajo, da bo dala ta oddaja kapitala 1,2 milijarde lir. Delniške družbe so od oddaje izvzete, ker so morale že preje oddati premoženje, in sicer 10% in ne samo 7,50%.

Načrt ministra Reynauda

Po poročilu evropske izdaje »New York Herald Tribune« tvori sanacijski načrt novega finančnega ministra Reynauda naslednjih šest točk:

1. Proračunsko ravnovesje se mora doseči najkasneje do konca leta 1939.
2. Kreditna ekspanzija brez bistvene denarne ekspanzije.
3. Poenostavljenje socialne zakonodaje, da bi se čim prej doseglo povečanje števila tedenskih delovnih ur.
4. Industrija mora preiti na serijsko in množestveno proizvodnjo plovod, kjer je to le mogoče.
5. Povečanje proizvodnje za nižje stroške izdelave, da bi mogla francoska industrija tekmovali s tujo, ki je danes v prednosti, ker so francoske cene nad svetovno pariteto.
6. Uvesti se mora neki prenosni sistem pri carinah na vsem francoskem ozemlju, tudi kolonialnem, da se poveča odjem francoskega blaga v francoskih kolonijah.

Kar se tiče delavskega problema, je Reynaud nasprotnik znižanja mezd, ker bi se s tem zmanjšala kupna sila delavstva. In vsak način pa hoče Renaud odpraviti 40 urni tednik.

Dobave - licitacije

Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 16. novembra ponudbe za dobavo žebelj, krede, sidla, podložk, hrastove skorje in hrastovega jamskega lesa.

Štab mornarice kraljevine Jugoslavije v Zemunu sprejema do 22. nov. ponudbe za dobavo ročnih pil za čiščenje metala, azbesta, žebelj, vijakov in žice iz železa in med, cinkove, železne in aluminijaste pločevine, kravje kože, ploščatega železa ter plovca; do 10. decembra za dobavo raznega jekla.

Komanda pomorskega arzenala v Titovu sprejema do 26. novembra ponudbe za dobavo raznega elektrotehničnega materiala ter brestovih desk.

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 25. novembra ponudbe za dobavo dežnih plašev in kratkih pelerin.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Štev. 15.211/38.

Nabava

Drž. rudnik Velenje razpisuje na dan 23. 11. 1938., neposredno pismeno pogodbo za dobavo 1 el. motorja 40 kW, 500 voltov 700 obr./min., 50 per./sek. s trop. avtomatičnim stikalom. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku.

Državni rudnik v Velenju, dne 3. novembra 1938.

TRGOVSKI POTNIK

z dolgoletno prakso, prvovrsten prodajalec, po vsaj Sloveniji zelo dobro vpeljan, večš vseh pisarniških del, išče stalno nameščence. Ia reference na razpolago.

Dopise prosil pod »Samostojna moč« na upravo lista.

Zastoj na blagovnih in denarnih trgih

Dočim je bila predpretekli teden tendenca na blagovnih trgih mlačna le za agrarne proizvode, za industrijske pa čvrsta, je bila pretekli teden padajoča več ali manj za skoraj vse najvažnejše agrarne in industrijske proizvode. Ta mlačnost pa je izvirala predvsem iz tržno-tehničnih in spekulativnih razlogov. Vendar pa to ne pomeni, da bi se bližala splošna depresija, ker se je industrijska delavnost povečala v Angliji in v USA. Iz Amerike poročajo celo o izraziti konjunkturi.

Ne denarnih trgih pa je bilo večinoma slabo poslovno zanimanje. Ponudba denarja je narasla. Velike borze pa so še v stanju pričakovanja. Dotok zlata v USA ni presegal 2 milijonov dolarjev na dan. Stabilnost na deviznih trgih se tolmači kot znak nepotrjenih vesti o dozdevni devalvaciji dolarja. Zlate rezerve v USA so že prekoračile 14 milijard dolarjev.

Doma in po svetu

Nj. Vel. kraljica Marija je bila v Curihu operirana. Odvzeli so ji velik žolčni kamen, nato pa je bila operirana še zaradi slepiča. Obe operaciji sta se popolnoma posrečili.

Finančni minister Dušan Letica bo kandidiral v korenickem in slunjskem okraju. Nosilec liste JRZ v Beogradu bo sedanji župan Beograda in industrialec Ilić.

Člani Jugoslovanske skupine savske banovine, kakor se imenujejo sedaj bivši člani JNS, bodo, kakor poročajo »Novosti«, kandidirali na listi predsednika vlade. Skupno bodo postavili 14 kandidatov.

Za kandidata na listi dr. Mačka v Splitu je določen dr. Sutej, za njegovega namestnika pa Marijan Odč. Za okraj Split pa bo kandidiral Paško Kaliterna.

Novosadski »Dan« poroča, da so Madžari v Vojvodini sklenili, da bodo celotno glasovali za listo JRZ. Soutise v Novem Beceju je potrdilo kandidaturu bivšega ministra Dimitrija Vujića na dr. Mačkovi listi.

V terek je bila slovesno blagoslovljena v Sabcu nova tvornica za kemične izdelke »Zorka«. Ta tvornica je bila prej v Subotici, a je bila sedaj prenesena v Sabac, ki je s tem postal industrijski kraj. Ker bo odsedaj v Sabcu tudi cinkarna družbe Trepča, bo zaposlenih v Sabcu več kot 10.000 industrijskih delavcev. Slovesne blagoslovitve tvornice se je udeležil tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović z več ministri.

Nemški poslanik v Beogradu von Herren je izročil prometnemu ministru dr. Spahu nemški red Nemškega orla.

Prosvetnega ministra Magaraševića je odlikoval italijanski kralj z redom viteza Velikega križa italijanske krone.

Za rednega univ. profesorja na ljubljanski univerzi je bil imenovan bivši naš poslanik in pooblaščen minister v Washingtonu dr. Leonid Pitamic.

Trg. industrijska zbornica v Osljeku se je na svoji plenarni seji izjavila proti ustanovitvi posebne industrijske zbornice, zlasti pa proti temu, da bi bila za vso savsko banovino ena sama industrijska zbornica.

Železniški minister dr. Spaho je odobril načrte za sezidanje novega kolodvora v Sarajevu. Kolodvor bo dvojen: za normalni tir in za ozki tir.

Gradbeni minister je odobril kredit 5 milijonov din za poslopje nove šariatske gimnazije in internata v Sarajevu. Denar je že nakazan.

Minister za soc. politiko in ljudsko zdravje Cvetković je razrešil vse člane beogradske Delavske zbornice njih dolžnosti in imenoval nove člane.

Se letos bodo razpisane licitacije za nabavo železniških tračnic in drugega železniškega materiala za nove železniške proge. V vrednosti 200 milijonov din.

Izseljenski teden priredi v dneh od 27. novembra do 3. decembra Savez organizacija iseljenik v Zagrebu.

Veliko turistično pisarno bo otvorila Italija v Beogradu. Vodja te pisarne bo Giovanni Miletta. Svečana otvoritev bo v drugi polovici novembra.

Mestna policija v šibeniku je bila podržavljena.

Zasebni telefonski pogovori s Češkoslovaško so zopet mogoči, toda le s Češko, Moravsko in Slezijo, ne pa tudi s Slovaško in karpatško Ukrajinjo.

Po podatkih centrale družbe Borskih rudnikov se je proizvodnja družbe v prvih 10 mesecih letos povečala v primeri z lani od 539.929

na 593.918 ton, proizvodnja bakra pa je narasla v istem času od 32.389 na 32.927 ton.

Konkurz je proglašen nad premoženjem mlina »Slavija« v Vukovaru.

Angleške tvornice za letala so bile tako izpopolnjene, da bodo

mogle na leto napraviti 5000 letal. Število vojnih avionov angleške vojske bo v najkrajšem času zvišano na 5000.

Kot odgovor na angleški rekordni daljinski polet brez pristanka iz Anglije v Avstralijo je začel organizirati italijanski list »Stampa« non stop polet iz Rima v Tokio.

Slovenski lesni in žitni trg

Ostra konkurenca vojvodinskih mlinov

Lesno tržišče

Situacija na našem lesnem tržišču je stalno nezadovoljiva, promet slab. Zaradi pozne stavbene sezone se letos tudi doma ni mogel plasirati stavbeni les v onih količinah, kot običajno vsaj tekem zadnjih let. Po dosedanjih skušnjah pač ni pričakovati kakega naglega zboljšanja v naši lesni trgovini in industriji. Posebno velik zastoj je v trdem lesu, med tem ko se hrastovina išče le še v prvovrstni kakovosti, ki pa se v Sloveniji zelo težko dobi. Nasprotno pa bukovine zadnje čase sploh ni mogoče plasirati, niti doma niti v tujini.

Drva so v ceni nekoliko popustila, ker so naši domači konsumentje večji del že krili svoje potrebe, dočim za izvoz to blago vobče ne pride več v poštev. — Produkcija oglja se je nekako stabilizirala in tudi cene so že delj časa še dokaj stalne ter primerne.

V zadnjih tednih so se pri nas pojavila vprašanja za les tako iz Madžarske, kot tudi iz Nemčije, ki pa so bila, kot zdaj vidimo, le bolj informativnega značaja. Grčija se čim dalje bolj interesira za naš les, seveda le v specialnih merah. Cene, ki jih nudi danes Grčija, bi bile še nekako primerne. Italija, ki bi lahko bila naša najboljša odjemalka, se še vedno zelo interesira za naše blago, toda žal pa ne kaže tolikšne naklonjenosti v izdajanju uvoznih dovoljenj, katera italijanski uvozniki zelo poredkoma in zelo stežka dobe. Trenutno se zelo išče mehko blago v III/IV kvaliteti, vendar pa tega blaga ni več na zaloga. Vobče so zaloge desk, zlasti smrekovih in jelkinih, precej izčrpane, da pride za eventualni izvoz odsedaj v poštev le nova jensenska in zimska produkcija.

Zelo smo razočarani nad Anglijo, ki bi lahko kupovala naš les, ker nima radi denarja in plačil pač nobenih težko. Vsaj doslej ni bila njena navada, da bi predaleč spekulirala s padanjem lesnih cen. Tako pa naenkrat vidimo, da zadnje čase tudi Anglija zelo spretno izrablja splošno slabo tendenco na lesnih tržiščih in stalno znižuje svoje ponudbe, da zbog preniknih cen sploh več ne pride pri nas v poštev.

Zadnja pogajanja z Nemčijo so se končala — samo ob sebi umevno — s poslabšanjem lesnega izvoza, oziroma zmanjšanjem lesnega kontingenta za cele tri odstotke napram višini dosedanjih kontingentov.

Z nestrpnostjo, pa tudi s strahom, pričakujemo končnih rezultatov trgovinskih pogajanj, ki se baš sedaj vodijo v Rimu z italijansko delegacijo.

Žitno tržišče

Na tukajšnjem žitnem tržišču vlada slejkoprej občutna stagnacija. Zaradi nedavnih mednarodnih zapletljivost je večidel naših konsumentov smatral za potrebno, da se preskrbi z večjo količino raznovrstne moke. Ker kaže zunanje politična situacija precej mirnejše lice, na drugi strani pa so zaloge omenjenih zasilnih nakupov razmeroma še malo izčrpane, je povsem razumljivo, da ni nobenega povpraševanja več po tem blagu. Naši mlinci zopet le vegetirajo in obratujejo v neverjetno omejenem obsegu. Zato je žitna trgovina v Sloveniji padla na minimum, a trgovci

z žitom in moko — kolikor sploh še pri nas obstajajo — preživljajo najtežje čase.

Cene žita in mlevskih izdelkov zadnje tedne stalno nazadujejo. Vzrok temu je na eni strani slab dovoz žita v južnih krajih, na drugi strani pa — kot rečeno — le neznatno povpraševanje po tem blagu v pokrajinah, ki so navezane na dovoz žita. Nizke cene moki so povzročile pa tudi razne ponesrečene spekulacije vojvodinskih mlinov. Ti so namreč v času mirnejšega razvoja kupčijskih razmer v državi kopicili zaloge moke z namenom, da jo bodo pozneje lahko razpečali z velikanskimi dobički. Pa so se uštehi! Kajti cene pšenice so nazadovale tako, da danes niso več v skladu s ceno moke. Zato so se z vsakim dnem večale ponudbe moke mnogih vojvodinskih mlinov, kar je imelo zopet za posledico ponovno znižanje cen moke, ker je vsak ponudnik hotel svojega konkurenta izpodiniti v kupčiji z nižjo ponudbo. Ker je zdaj v Sloveniji vagonski odjem moke že skorajda nemogoč, radi zadostne preskrbe s tem blagom, so začeli vojvodinski mlinci sami zbirati majhne nakupe (po par vreč!) pri naših manjših trgovcih in pekcih, da vsaj na ta način s številnejšimi naročili kompletirajo posamezni vagon moke. Zaslugek tvori razlika 10 par pri kg višje v primeri s celovagonskim odjemom. Zalestno je pri tem dejstvo, da naši ljudje tem ponudnikom plačajo v gotovini in takoj dočim pri lastnih domačih večjih trgovcih vzamejo le na obroke, dajejo na račun le malenkostne zneske, pač z namenom, da se nakopiči dolg do take višine, da se koncem koncev izsilijo od slovenskega dobavitelja znatni popust na dolgu, ali pa da se zateče v »poravnave«! Tako pač sami sebi največ škodimo. O normalni žitni trgovini, kakršna je bila pri nas vsaj nekaj, danes ni več govora, prav tako pa tudi ni več pravega, t. j. normalnega zaslužka. Ta važna okolnost seveda tudi preprečuje kake večje investicije v tej nekoč prevažni panogi našega gospodarstva.

Žitne cene na Ljublj. borzi dne 10. novembra

Zito:	din	din
Koruzna:		
suha, s kvaliteto garancijo, franko nakladalna postaja, plačljivo proti dupl.	122.50	125.—
umetno sušena, franko naklad postaja, plačljivo proti duplikatu	102.50	105.—
Pšenica:		
nova, južnobanatska, 77/78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plač. proti dupl., franko naklad. postaja	155.—	157.50
nova, gor. bačka, 78 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko naklad. post.	157.50	160.—
Jetmen:		
novi, bački in sremski, 64/65 kg, 2%, suh, zdrav, rešetan, plačljivo proti duplikatu, franko naklad. post.	150.—	153.—
Oves:		
novi, bački, sremski in slavonski, zdrav suh, rešetan, plač. proti duplikatu, franko vagon naklad. postaja	145.—	147.50
Rž:		
nova, bačka, 72 kg, 2%, zdrava, suha, rešetana, plač. proti duplikatu, franko vagon naklad. postaja	150.—	152.50

Mlevski izdelki:

Moka:	din	din
nova, pšenična 0g, banatska post., ekskl. prom. davek, plačljivo proti duplikatu	255.—	265.—
nova, pšenična 0g, bačka postaja, ekskl. prom. davek, plačljivo proti duplikatu	260.—	270.—
nova, pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	240.—	250.—
nova, pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	220.—	230.—
Otrobi:		
pšenični, debeli v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon		

	din	din
bačka postaja	115.—	120.—
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon		
bačka postaja	100.—	105.—

Deželni pridelki:

Fižol:	din	din
zdrav, na roko bran, franko slov. nakladalna postaja, plačljivo proti duplikatu:		
ribničar	180.—	235.—
prepelčar	245.—	280.—
Krompir:		
zdrav, prebran, ne manjši od kokožjega jajca, franko slov. nakladalna postaja, plačljivo proti dupl.:		
oneida (kranjski)	58.—	62.—
rožnik (pozni)	54.—	58.—
rožnik (rani)	78.—	85.—
kresnik	56.—	62.—
Sadje:		
Jabolka:	din	din
zimska, namizna, obratna, alla rinfusa, franko vagon slov. postaja, plač. proti duplikatu	300.—	375.—
Krma:		
Seno:	din	din
zdravo, suho, prešano v bale, franko slov. naklad. postaja, plač. proti duplikatu:		
sladko	70.—	75.—
polsladko	60.—	65.—
kislo	50.—	60.—

Razstavljanje blaga v trgovini

V prodajalnicah mnogih trgovin vidijo odjemalci pred seboj večinoma lepe omare, ki so napolnjene z blagom, blaga samega pa ne vidijo. Vidijo samo to, kar jim prinese prodajalec. V takšni trgovini ni blaga, ki bi samo opominjalo in vabilo kupca, da bi kupil kaj več. Na vprašanje, če bi hotel še kaj kupiti, je kupec v zadregi, ker ne zna prav povedati, dočim bi mu bil odgovor zelo olajšan, če bi mogel kar pokazati na blago, ki mu je po volji.

Reš je, da izložbe večine trgovin nudijo zelo lep pregled o predmetih, ki se nudijo v trgovini. Ali pa se morejo vsi predmeti sploh dati v izložbo? Ali pa so tudi z razstavljanjem v izložbi doseženi že vsi nameni? Vsak je že videl, kako kupci z užitkom gledajo blago, ki je zbrano na mizi po sklenjeni kupčiji. Kar je koristno pri

zaključni kupčiji, to more biti tudi pozneje.

Ni pa niti treba mnogo prostora za razstavljanje blaga v trgovini. Mala miza z najnovejšimi predmeti ali z najbolj iskanimi izdelki zadostuje. Seveda pa je treba paziti tudi na to, da bo razstavljeno blago lepo aranžirano, da bo vsa razstava prikupna. Treba pa se je ozirati tudi na letni čas, da se diskretno opozori kupca, kaj bo sedaj potreboval.

Tako je neki trgovec pritril nad omaro leseno ploščo in na njej lepo aranžiral vse predmete, ki so potrebni za nedeljske izlete. Venec umetnega cvetja je še olepšaval vso to skupino. Na vrhu pa je bil napis: Vse to je za jensenske izlete. Z enostavnim sredstvom si je uredil tako ta trgovec izložbo v trgovini in imel je uspeh.

Največja češkoslovaška sladkorna tovarna je ostala Češkoslovaški

Sladkorna tovarna v Mělniku proslavlja te dni svojo 25letnico. Tovarna je ena največjih sladkornih tovarn v srednji Evropi ter je ostala Češkoslovaški. Dnevno predela ta tovarna 17.000 metrskih slotov sladkorne repe, njena dnevna proizvodnja sladkorja pa zna-

ša v sezoni okoli 9000 metrskih slotov rafiniranega sladkorja. Na dan porabi tovarna 45 vagonov premoga. Poleg stalnega kadra nameščencev in uradnikov ima tovarna v času kampanje še nad 1600 delavcev. Tovarna ima lastno električno centralo in skladišče, ki je največje v Evropi. V zadnjih 10. letih je izplačala tovarna delavcem nad 52, sadičem sladkorne repe pa nad 66 milijonov Kč.

Tržna poročila

Žitni trg

Na domačem pšeničnem trgu so narasle ponudbe pšenice. 8. novembra je kupil Prizad 246 vagonov. Vsi njegovi nakupi v tej sezoni so narasli že na 14.441 vagonov. Prizadove cene so ostale neizpremenjene: 160 din vlačilec Tisa. Izvozna pariteta za efektivno blago proti Rotterdamu 49,20 din.

Na tujih trgih cene padajo zaradi novih ponudb USA. Na domačem koruznem trgu je položaj nespremenjen. Vagonsko blago po 97—98 din. Izvozna pariteta za november v Rotterdamu 65,50, za efektivno blago 70,30 din. Na tujih trgih ni nobene spremembe.

Francoska vlada je prepovedala uvoz pšenice tujega izvora v francoske kolonije. S tem je dobila francoska pšenica monopol za vse čezmorske francoske kolonije.

Sadni trg

Na Dunaj je prišlo dne 9. 11. 5 vagonov grozdja iz Jugoslavije,

3 pa iz Bolgarske. Kakovost našega grozdja je bila dobra.

Dan preje so prišli iz Slovenije 4 vagoni, iz Srbije pa 1 vagon jabolk (budimk). Cene nespremenjene.

Češplje so se prodajale za industrijske namene po 17 fenigov za kilogram franko meja.

Na Francoskem postajajo zaradi manjših dovozov cene vedno bolj čvrste, zlasti za grozdje. Padle pa so cene za orehova jedra. Podražili so se tudi kostanji.

Trgatev v Italiji je končana. Po količini je bila trgatev v vsaki pokrajini različna, po kakovosti pa je bila skoraj povsod odlična. Povpraševanje po novem vinu je zelo živahno. V Piemontu se prodaja 11 odstotno vino po 120 lir za hl. Tudi sicilijanska vina se močno zahtevajo. V okolici Marsale se plačuje 17 odstotno vino po 675 lir za hl.

Tržne cene v Celju
dne 1. novembra 1938.

Goveje meso: (Cena mesa je mišljena s priklopi.) 1 kg volovskega mesa od 10 do 12, kravjega mesa 8 do 10, vampov 6, pljuč 5, jeter 8 do 10, ledvic 12, loja 6 din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa 10 do 14, jeter 16 do 18, pljuč 10 din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 15 do 18, pljuč 8, jeter 10, glave 9, slanina 16 do 17, suhe slanina 20, masti 19, šunke 20 do 22, prekajenega mesa 20, prekajenih parkljev 9, prekajene glave 12, jezika 22 din.

Drobnica: 1 kg koštrunovine 10 dinarjev.

Klobase: 1 kg krakovskih 20, debrecinskih 18, hrenovk 20, safalad 20, posebnih 20, tlačnih 16, polsuhih kranjskih 26, suhih kranjskih 30, braunšviških 10, salami 45 do 50 din.

Perutnina: 1 piščanec 10 do 20, kokoš 20 do 28, raca 18, gos 45, puran 60, domači zajec 5 do 15 din.

Ribe: 1 kg krapa 14, postrvi 50 dinarjev.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 175 do 2, kisle smetane 10 do 12, 1 kg surovega masla 24 do 28, čajnega masla 30-36, masla 24, bohinskega sira 24 do 28, trapistovskega sira 16 do 28, polnemlatskega sira 30, sirčka 6, eno jajce 1 din.

Kruh: 1 kg belega kruha 425, polbelega kruha 385, rženega kruha 385, črnega kruha 380, mala zemlja 050, velika zemlja 1, bela štruca v teži 47 dkg 2, bela štruca v teži 94 dkg 4, polbela štruca v teži 52 dkg 2, polbela štruca v teži 104 dkg 4, ržena štruca v teži 52 dekagr. 2, ržena štruca v teži

104 dekagr. 4, črna štruca v teži 56 dekagr. 2, črna štruca v teži 112 dkg 4 din.

Sadje: 1 kg jabolk 3 do 5, hrušk 6 do 8, navadnega kostanja 250, orehov 10, luščenih orehov 36, suhih češpelj 9 do 12, suhih hrušk 7, 1 limona 1, 1 kg grozdja 4 do 10 din.

Špecerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 84, Santos 56, Rio 52, pražene kave 64 do 98, čaja 90 do 130, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 1550, sladkorja v prahu 16, medu 20, kavne primesi 19, riža 550 do 12, 1 liter namiznega olja 14, olivnega olja 17 do 31, bučnega olja 13, vinskega kisa 4, navadnega kisa 3, petroleja 7, špirta denat. 11, 1 kg soli 275, popra 40 do 44, paprike 20, testenin 7 do 10, mila 9 do 1250, karbida 850, sveč 14 do 15, kvasa 32 do 36, marmelade 10 do 28, sode za pranje 2 din.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 na debelo 325 (na drobno 350), št. 0 325 (350), št. 2 310 (330), št. 4 3 (320), št. 5 285 (3), št. 6 250 (275), ržene enotne moke 3 (350), pšeničnega zdroba 4, koruznega zdroba 225, pšeničnih otrobov 175 do 2, koruzne moke 2 do 225, ajdove moke 5 do 550, kaše 450, ješprenja 4 do 450, ovsenega riža 7 din.

Žito: 1 q pšenice 200, rži 190, ječmena 190, ovs 180, prosa 255, koruze 170, fižola 200 do 300, graha 1000, leče 800 do 1200 din.

Zelenjava in gobe: 1 glava solate 050 do 1, endivije 050 do 1, krožnik motovilca 1, 1 kg poznega zelja 1, kislega zelja 3, ohrovt 2, karfijola 8, 1 koleraba 050, 1 kg kolerabe 2, 1 krožnik špinace 1, 1 kg špinace 4, paradižnikov 4, 1 kg

čebule 3, česna 8, krompirja 1, repe 050, kisle repe 150, krožnik jurčkov 5, 1 jurček 2, krožnik sivk 150, krožnik štorovk 1, krožnik lesček 1 din.

Sejmi

- 12. novembra: v Bušehi vasi, Brežicah, Celju, Trbovljah.
- 14. novembra: Radeče pri Zid. mostu, Smartno pri Litiji, Središče;
- 15. novembra: Metlika, Grahovo, Vranksko, Poljčane, Ormož, Ptuj, Gornja Radgona, Dolnja Lendava, Trbovlje, Murska Sobota;
- 16. novembra: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje;
- 17. novembra: Šmihel-Stopiče, Turnišče;
- 18. novembra: Senožeti, Maribor, Blanca;
- 19. novembra: Raka, Brežice, Celje, Trbovlje, Podsreda, Slovenj Gradec, Sv. Jurij pri Celju, okolica.

Štev. 14.737/38.

Nabava

Drž. rudnik Velenje razpisuje na dan 23. 11. 1938 neposredno pismeno pogodbo za dobavo 650 m jeklenožične vrvi Ø 22 mm. Ostali pogoji pri podpisnem rudniku. Državni rudnik v Velenju, dne 3. novembra 1938.

Radio Ljubljana

Sobota dne 12. nov. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 17.00: Otroška ura — 17.50: Pregled sporeda — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Gorjuše in Gorjušci (dr. Jože Rus) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura: Nikola Djurković, prvi srbski moderni komponist — 19.50: Beseda k prazniku — 20.00: O zunanjih politiki (dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Dolenjsko martinovanje — Napisal Jože Dular, izv. člani rad. igr. družine in Fantje na vasi — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja dne 13. dec. 8.00: Radijski šramel — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Prenos cerkvene glasbe — 9.45: Verski govor (Jože Jagodnik) — 10.00: Koncert radijskega orkestra — 11.30: Koncert lahke glasbe. Sodelujejo: Duet citer (gg. V. Kosi & A. Skok) in duet orglic in harmonike (gg. M. Petan & A. Stanko) Duet citer — 13.00: Napovedi — 13.20: Akademski pevski kvintet — 14.00: Plošče — 17.00: Kmet, ura: Zakon o pridelku in njegova praktična uporaba (ing. Bogdan Pahor) — 17.30: Plošče — 18.00: Strah v koruzi. Vesela kmečka zgodba. Za radio napisal Milan Pavlovič — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Koncert radijskega orkestra, vmes Trboveljski pevski jazz-kvartet — 21.15: Samospevi in dvospevi, pojeta gđ. Štefka Korenčanova in ga. Dragica Sokova — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Koncert radijskega orkestra.

Ponedeljek dne 14. nov. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Koncert radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Zdravstvena ura: O pre-

bavi (ga. Božena dr. Zajc-Lavričeva) — 18.20: Maurice Ravel: Dafnis in Kloe, simf. pesnitev (plošče) — 18.40: Kulturna kronika: Narodopisne starine v Kamniku (Rudolf Dostal) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Koncert radijskega orkestra — 21.10: Komorni trio (gđ. Fr. Ornikova, gg. C. Sedlbauer in prof. M. Lipovšek) — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emona«.

A. Šarabon LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s špecerijo

Veleprazarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzjavni naslov: ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66
Ustanovljeno leta 1886

Najugodnejše kupite

vsakovrstne trgovske knjige, kot ameriške žurnale, glavne knjige, blagajniške knjige itd. pri

A. Janežič, Ljubljana, Florjanska ul. 12-14

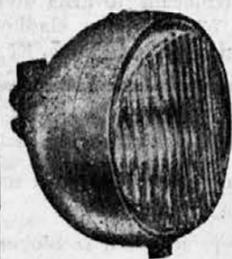
ker smo jim cene vsled velike zaloge v engros in detajlni prodaji globoko znižali // Trgovina s papirjem, šolskimi, pisarniškimi in knjigoveškimi potrebščinami na debelo in na drobno Lastna industrija trgovskih knjig in šolskih zvezkov

Za zimo

potrebujete obleko, suknjo, plašč itd. S prvovrstnimi angleškimi in češkimi tkaninami najnovjših vzorcev po solidnih cenah Vas postreže

MANUFAKTURA NOVAK

LJUBLJANA — Kongresni trg 15 pri nunski cerkvi

Najpopolnejši žarometi proti megli in ostali avtomaterial

M. BAHAR - LJUBLJANA
Celovška c. 38 — Telefon 22-92

DOMAČE ČISTILO

Vam je pri snaženju štedilnika, jedilnega pribora, medenine, emajla, steklenine itd. res potrebno potreben, ker vam osnaži vse brez uporabe kakih drugih pripomočkov. Ovoj z modro deklico je znak naše kvalitete. Za cenjena naročila se priporoča

SLAVIN!

Pred 300 leti

se je pripisovalo z Rogaško slatino dosežena zdravljenja neki tajinstveni sili.

Danes

je ta zdravilna moč znanstveno ugotovljena. Je to blagodar narave trpečemu človeštvu.

Pa tudi za zdrave

je Rogaška slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja. Tudi vam bo Vaš organizem poplačal z večjo odpornostjo, če namesto druge pijete Rogaško slatino!

Ne kupujte tehtnice!!! preden niste vprašali pri nas

5letna garancija!

Izdelujemo 3 vrste avtomatičnih tehtnic

5letna garancija!

od 2 do 20 kg v prvovrstni kvaliteti v raznih barvah

Titan d. d., Kamnik

KMETSKA POSOJILNICA LJUBLJANSKE OKOLICE

Ustanovljena leta 1881

r. z. z. n. z. v Ljubljani

Nove vloge

so vsak čas izplačljive in jih obrestuje po 4% vezane na 3 mesece pa po 5%

Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z. o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, jurnale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjige, žice, risalne bloke itd.

Ustanovljeno 1850
JULIJ KLEIN
LJUBLJANA
Wolfova ulica št. 4
Telefon 33-80

KOŽUHOVINA Telefon 22-62
Velika zaloga krznene konfekcije Sprejemamo vseh vrst popravila in prikrojevanje po najnovjših modelih
JOSIP DOLENC, krznar
LJUBLJANA, Sv. Petra 19